

ЭНГЕЛЬС — ВЯЛІКІ ПРОЛЕТАРСКІ ПРАВАДЫР

Д. З. МАНУІЛЬСКІ

Сто дваццаць год назад нарадзіўся Фрыдрых Энгельс — бліжэйшы саратнік Карла Маркса, найвышэйшы рэвалюцыйны мысьліцель чалавечства, арганізатар і праваднік міжнароднай пролетарскай партыі. Імя Маркса і Энгельса астануцца назавсёды ў памяці народаў як імяны двух вялікіх генаў — твароў навуковага сацыялізму і асноўнага ідэалагічнага сусветнага камуністычнага руху.

Рэвалюцыйная дзейнасць Энгельса перапынула заваяваць з жыццём і дзейнасцю Маркса.

«Старадаўнія паданні, — ішоў Ленін, — расказваюць аб розных чужых прыкладах дружбы. Еўрапейскі пролетарыят можа сказаць, што яго навука створана двума вучонымі і барацьбітамі, адносінны якіх пераўтвардзілі ўсе самыя чужыныя скажэнні трагічных аб чалавечаскай дружбе» (Ленін. Творы. Т. I, стар. 414).

Перамога рабочага класа ў СССР, ружоў камуністычнага руху ва ўсім свеце — прамы рэзультат таго, што партыя большасці, міжнародная партыя Леніна і Сталіна, атрымала да канца вернай вучоўню Маркса і Энгельса, апазнала і скажэнны марксізма.

Развал ІІ Інтэрнацыянала, палітычны банкрутства яго партыі — гістарычна немінучы вынік іх адступніцтва ад вучоўню Маркса і Энгельса, апазнала і скажэнны марксізма.

Апаруніцы ўсіх мас і ІІ Інтэрнацыянала: Борнішэвіч, Кую, Каўці, Ван-Дэрыбел і ім падобныя — абнавілі Энгельса ва ўсіх смертных грахах, процістаячы апазіту групоў Маркса і Энгельса, прабуючы «абороніць» і аднаго і другога, а на сутнасці справы, выкастаці рэвалюцыйную думку марксізма. Не вышалава, а з усім законам і немінуца, што рэвалюцыя з ІІ Інтэрнацыянала, якія апазіты на першых парах імяна супроць Энгельса па ўсіх асноўных пытаннях тэорыі і практыкі, перайшлі на пазіцыі супрацьстаяння з буржуазіяй і паступова скажэнні ў багата ракіі.

З самага пачатку сваёй рэвалюцыйнай дзейнасці Энгельс лобач з Марксам вёў барацьбу за аб'яднанне і развіццё навуковага сацыялізма, за мысліцельны матэрыялізм, барацьбу за ўсе больш шырокае ўдзяненне рэвалюцыйнага марксізма ў савіненне пролетарскіх мас.

На працягу дзесяткаў год Энгельс разам з Марксам вёў непрымырную барацьбу з усімі варожымі рабочаму класу паліцыі.

У барацьбе супроць нямецкіх «ісцінных» сацыялістаў — гэтых «сперасвапчэнніцкаў чалавечаскай спавядальнасці і права», гэтых напівішчых прораў «сакавага міру» і «сёру паміж народамі» ў капіталістычным грамадстве, гэтых іжджых пашыфістаў і беспробных гуманістаў, — Энгельс вучыў пролетарскія масы бізлітаваць і янавіці да класовага ворага, закідаць да канчатковага разрыву з ім і з яго ідэалагічным лакемі — напамі, адвакатамі, парламентарыямі.

Супроць ласальнікаў — «каралеўскіх ідэалістычных» і іх ідэалістычных абабонамі і расагалотстванніцамі ад «агульначалавечаскіх права», з іх «жалезным законам зарплата», амаўлячым самастойную эканамічную барацьбу і самастойную прафесійнальную арганізацыю рабочага класа, — Энгельс вёў ярасную барацьбу. Астайваючы і папулярызаваў марксізму палітычную эканамію, падарэліваў пераарыентую сувязь эканамічнай і палітычнай барацьбы пролетарыята, Энгельс ускрываў рэфармісцкую сутнасць ласальнікаў, якія прыставаілі да пнжарска-буржуазнай дзяржавы, які адроду пролетарскай рэвалюцыі.

Супроць пруданізма і банунізма — гэтых дробнабуржуазных, ракіічна і уталічых, апазіцыйных плічцаў у рабочым руху, назімаўных масавую рэвалюцыйную барацьбу фразамі аб «узаемакаштоўнасці пляхам мірнай кааперацыі», аб «срочных класаў», аб «срочных» ўсіх і ўсіх «дзяржаў». — Энгельс адстаіваў неабходнасць палітычнай партыі пролетарыята, палітычнай барацьбы за дыктатуру рабочага класа.

У барацьбе супроць усіх ілмзасамліччых і ілмзасамліччых тэорыяў Энгельс, выходзячы з марксісцкай эканамічнай адносі буржуазнага грамадства, даказваў немінучасць насіствягва ка звяржэння буржуазіі і сусветна-гста-рычнаго ролу пролетарыята як маглшчыка капіталізма і тварца новага, сацыялістычнага ладу. Разам з Марксам Энгельс даказаў, што класавая барацьба вядзе да дыктатуры пролетарыята які дзяржавы пераходнага перыяду ад капіталізма да камунізма, што без сваёй, самастойнай палітычнай партыі пролетарыят не можа ў гэтай барацьбе.

Сапраўды навуковы аналіз, які прывікае ў самую саравіну гістарычных з'яў, эканамічных і палітычных працэсаў, савіла-чэна ў Энгельса з палкай страпю правадыра і настаўніка пролетарыята, які кіча рабочыя масы на рэвалюцыйную барацьбу.

Мысль аб адствіненне рэвалюцыйнай тэорыі і рэвалюцыйнага дзеяння праходзіць чыравай нішю праз усе навуковыя працы, праз усе палемічныя аргументы і партыійныя дырэктывы Энгельса.

Энгельс быў не толькі найвышэйшым твароткам пролетарыята. Як і Маркс, ён быў перш за ўсё рэвалюцыйным. Як і ў Маркса, сапраўдны стыхій Энгельса была перш за ўсё барацьба — упорная, паслядоўная, страшная барацьба за камунізм.

Першая палавіна 40-х гадоў. Юны Энгельс расіраўнае крэдлі. Ён парывае з хрысціянска-протэст. філітэрскай асяродкам, пракаставае сабе дарогі да пролетарскага сацыялізма. Сустрача з Марксам. Заключач іх баяны саюз, вялікае саружаства двух генаў пролетарскага камунізма. Разам яны арганізуюць і ўзначальваюць «Саюз камуністаў», разам вырабляюць славеты «Маніфест камуністычнай партыі» — першы першы марксізма, які пазнаў таварыш Сталін гэты першы праграмны дакумент міжнароднага камунізма.

Рэвалюцыя 1848 года. Фрыдрых Энгельс у рэдакцыі «Новай Рэйнскай газеты». Разам з Марксам ён падтрымлівае крэдлі левеае крыло дамакратыі, бізлітавае выкарыстоўваць яе істотны, адстаіваючы асобныя інтэрэсы пролетарыята ў буржуазнай рэвалюцыі.

60-я гады. Складваецца першая міжнародная пролетарская партыя — І Інтэрнацыянал, у рабоце якога Энгельс прымае самы жывы ўдзел разам з Марксам. У І Інтэрнацыянале вучэнне Маркса і Энгельса атрымлівае рашучую перамогу над усімі яго праціўнікамі.

Парыжская Комуна адкрывае новую эпоху ў гісторыі чалавечства. Устаюць новыя дзяржавы: пераход да стварэння ў асобных дзяржавах масавых пролетарскіх партыяў, на развіццё якіх Энгельс аказвае рашучы ўплыў.

Энгельс гаварыў: «... Треба, каб партыя сфарміравалася не як аховіце якіх-небудзь буржуазных партыяў, з якіх партыя незалежная, у якой свая ўласная мета, свая ўласная палітыка».

Служэнню гэтым задачам і прысвечана была ўся поўжывакая барацьба Энгельса.

Тое, што вызначае Энгельса як палітыка рабочага класа, тэчка сфармуліравана Леніным. Гэта — «... найвышэйшае разуменне наральных пераўтваральных мэт пролетарыята і надвычайнае бізлітавае вызначэнне гэтых задач тактыкі, з пункту погляду гэтых рэвалюцыйных мэт і без малейшых ўстаўкаў апарунізму або рэвалюцыйнай фразы» (Ленін. Творы. Т. XVII, стар. 30).

Энгельс быў майстрам пролетарскай тэорыі, непрымырным барацьбітом з апарунізмам. Барацьба Энгельса супроць апарунізма — барацьба бізлітасная, неўкрашная.

Энгельс бачыў наскрозь дробнага буржуа, які ў дзесятак розных абліччяў прабаваў умацавацца ў рабочым руху, аслабіваючы і дэарганізуючы яго. Маркс і Энгельс з паражальнай меткасцю і непадражаальным сарказмам зрываў маску з гэтага мещаніна, скрываючага пад размытым дабрадушным дробным крэдлі і ўхвалі філітэра. Гэты мещанін мае права дэваліць сабе ўсюкую подласць, бо лічыць, што ён поўна «па часнасці».

«Нават глупства становіцца дастойствам, наковыі з'яўляена неабавязным доказам цярэчасці перакананняў. Усюкая дзяліла мысль яго падтрымлівае перапаненнем ва ўнутранай чэснасці, і чым больш прэра ён задумае які-небудзь абман або дробную галасе, тым больш прастадушна і акрыта ён сабе трымае». Гэты мещанін — «срочнага труба», у якой страпана эканамічна ўсё супрацістая філасофіі, дамакратыі і ўсёгата фразысцтва» («Архіў Маркса і Энгельса». Кн. 5-я, стар. 329).

Адстаіваючы рэвалюцыйны марксізм, Энгельс грочыць нямецкіх рэфармістаў, французскіх пасліблястаў, англійскіх фабрышч, грочыць ультралевых, і ў той-жа час Энгельс з выключнай дэбітасцю і пріроненне крэдліцы і вырабляе апаруністычныя памылкі праваўітэ пролетарскіх партыяў, людзей тыпу Вільгельма Лібкнехта і Бебеля, Лафарга і Гедэ.

Гэтая пастаянная барацьба супроць апарунізма, і ў аслабіцы прымірніцтва да яго, стварыла Энгельсу сарод некаторых атакуемых ім праваўітэ тыту «наівыі» інашага грубіяна ў Еўропе». Гэтай страпнасці Энгельса, гэтай ўменню «быць грубіянам за справу партыі, за справу рэвалюцыі, нам треба ўсім вучыцца ў іх».

Міко так не хацеў апарунітва пролетарскага авангарда ў руках арыянай рабочай партыі, як Энгельс. Але ён ведаў і бачыў, што аб'яўненне на беспробнай аснове аслабіць рабочы клас. Што з таго, што пролетарыят будзе ў руках масавай партыі, калі яна палітае на арыяна да супрацьстаяння з буржуазіяй? У 1882 годзе ва Францыі Энгельс вітаў аб'яўніцель ў рабочай партыі раскол з Малопілі і Брусам, якія адстаівае ад класавай барацьбы, афравалі пролетарскімі класавымі характарам руху і зрабілі разрыв з камунізмам.

Энгельс бізлітасна біваваў пасіўнасцю і бізлітаснае як адну з самых шкідлівых форм апарунізма. У пераісці з рабочымі мікрамі ён няспынна паўтараў: партыя павіна дзейнічаць пры ўсіх акаліччых, удзельнічаць ва ўсім палітычным жыцці краіны; скарыстоўваць кожны факт унутранай і знешняй палітыкі як повад для актывных выступленняў; быць з масамі ўсёды і заўсёды, у кожны момант; свочасова высюўваць сапраўны лезуны барацьбы, які зыхоўпаць ад саміх мас, замяніць іх новым на меры нарастання руху — вое на якім асочным тактычным правам для пролетарскай партыі настаіваў Энгельс.

Аслабівае рэзка Энгельс абрушваўся на тых, хто аказваўся ў нецях у рашучы момант барацьбы мас. На гэтую поваду Энгельс прам гаварыў, што партыя, якая ўпускае з вду такі рашучы момант, не ўмеваючыся ў яго, будзе на некаторы час пахаванай.

Пасіўнасць і бізлітаснасць, маскіруючыя «славыя фразы», прыкравілацца часра на практыцы ігры у маніспрацыю, у самазамыканне падпольнай арганізацыі, выраджаюцца ў зноўніцтва, чужае духу рабочай партыі. З другога боку, парламентарны крытнізм, прыставаіне ва што-б то і стала да буржуазнай легальнасці, амаўляе значэння пелегалных форм арганізацыі, бізлітаснае ў сваю чаргу парадуюць беезалежнасцю рабочага класа.

Энгельс змагаўся супроць прамаўлення абавоўк віду пасіўнасці. Ён вучыў пролетарскія партыі ўсёгера скарыставаць буржуазную легальнасць у інтэрэсах збавіня сіла рабочага класа для падрывоў іх да барацьбы за дыктатуру пролетарыята, ператварваючы такім чынам буржуазную легальнасць у зброю барацьбы

супроць буржуазіі. Ён ускрываў бакунісцка-бізлітаснасцю амаўліцтва, скарыстоўвае міжнароднай паліцыі супроць рабочы арганізацыі, ён рэкаментаваў быць аслабіва пільнымі ў адносінах да шпіёнаў і правакатараў, прамаўляючы у рабочы арганізацыі. І ў той-жа час ён не скупіўся на ўдары, награваныя супроць тых сацыял-дэмакратыў, якіх лісвіачы пераудатам, правакатарамі, што рабочая партыя не ёць партыя рэвалюцыйнага насілля.

«Абрушвацца на насілле, — а абурэннем піша Энгельс, — як на пента само па сабе непрыемнае, у той час, як усе мы ведаем, што без насілля сельца, у канчатковым выніку, пічога дабіцца!» («Архіў Маркса і Энгельса». Т. I (VI), стар. 78).

Энгельс настаіваў на тым, каб пролетарскія рэвалюцыянеры ўмеі карыстацца ўсёмі формамі барацьбы супроць класавата ворага. І гэтыя ўказанні Энгельса партыя большасці пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна ператварыла ў велізарны вопіт спалучэння легальных і нелегалных форм работы, які лёг, як відэма, у аснову арганізацыйных рашэнняў ІІ кангрэса Комунітэра.

Энгельс быў класічнай фігурай сапраўды Інтэрнацыянальнага правадыра, уладуўгата ва ўдасканаленні сакрэтам правільнага спалучэння Інтэрнацыянальнага характару камуністычнага руху з улікам яго нацыянальных аслабітасцей. Ён быў песна звязан з германскімі рабочымі рухам, ён даказала ведаў ва ўсіх дэталях і французскі рабочы рух; ён з 1844 года быў жыццёвым удзельнікам барацьбы англійскага пролетарыята; ён глыбока вучыў амерыканскі рабочы рух (і сам пабаваў за акіянам); ён быў выключным знаткам умоў і хоу пролетарскай барацьбы ў Італіі і ірэйскіх краінах; ён глыбока цікавіўся рэвалюцыйным рухам Расіі, захадмелаваніцы і паўднёва-аславіянскіх краінах.

Імяна глыбокае ведаіне становіцца ў асобных краінах дазваіла Энгельсу правільна кіраваць рабочымі партыямі гэтых краінаў, быць сапраўдным правадыром і арганізатарам пролетарскага Інтэрнацыянала.

Энгельс вучыў нас, міжнародную партыю камуністаў, ладыходзіць пры вызначэнні нашай тактыкі да жытых рэвалюцыйных працэсаў у жыцці народаў не з надуманымі схемамі, загады падрываючы маштабамі, а на падставе глыбокага вучычэння ў кожнай асобнай краіне ў кожны даны момант злага размычэння класавых сіл, уліку становішча кожнага асобнага класа, кожнай яго групы, выучэння савакунасці ўсіх класавых супрацістаячых і спосабаў скарыстання іх пролетарыятам, пры абавязковым уліку ўсёй міжнароднай абстаітасці ў палыці.

Энгельс вучыў міжнародную партыю камуністаў быць партыяй баявой, дзейнай і ў моманты ўдому хвалі руху і ў моманты не часовата спаду ўмень знаходзіць тое аслабівае, што дазваляе партыі распыраць і ўмацоўваць сваю сувязь з рабочым класам і прапаўціць; не толькі ўлічваць рух, калі ён пачаўся, але і падтрымаваць, арганізаваць яго і завававаць кожную супрацістаячю і латеры ворагаў, ніколі не афрочуючы класавы характар партыі і Інтэрэсы Інтэрнацыянальнага пролетарыята, быць усёды ў тых арганізацыях, дзе знаходзіцца рабочая маса.

Энгельс вучыў не дазвавацца ў моманты перамог, не апускаць галаву ў моманты часовых паражэнняў. У выніку паражэння не баяцца пачынаць спачатку, але пачынаць з цярэвай верай, што ў другі раз дасягне перамогі.

Энгельс вучыў праводзіць такую палітыку, якая аславідае назіпаеннічым Інтэрэсам самым шырокім кам прапаўціць, спрымае згуртаванню вакол пролетарыята сялянства і прапаўціць горака.

Энгельс вучыў змагацца за кожную пляц завававання рабочага класа, скарыставаць кожную супрацістаячю і латеры ворагаў, ніколі не афрочуючы класавы характар партыі і Інтэрэсы Інтэрнацыянальнага пролетарыята, быць усёды ў тых арганізацыях, дзе знаходзіцца рабочая маса.

Мы жылім і змагаемся ў непараўнальна больш складанай абстаітасці, чым тады, калі была ў часы Энгельса. Але багатапейшая тактычная спалучыня Энгельса заўвагае для нас свая значенне і ў повай абстаітасці. Камуністы будучы жыць доўга чэрапа з гэтай спалучыня і будучы палітычнаму ператварць указанні Энгельса ў жыццё.

Мы, камуністы, — прадаўжальнікі справы Энгельса.

Вялікая, непарадаімаля сіла створаната Энгельсам і Марксам рэвалюцыйнага вучэння заключачаецца ў тым, што яно жывае і развіваецца разам са змагаючыся пролетарыятам, узабгачаюцца яго новымі вопытам, адтэчэсца ў барацьбе з яго ворагамі.

Правадыры ІІ Інтэрнацыянала не аказаліся зольнымі развіваць далей марксізм. Імны ўспрымаў вучэнне Маркса і Энгельса, не як кіраўніцтва да рэвалюцыйнага дзеяння пролетарыята, не як вучэнне ад неабходнасці падрывоў і мас да насіствягва звяржэння палаванія буржуазіята, да знішчэння класаў ваогу. Алыны з правадыроў ІІ Інтэрнацыянала развіваў марксізм, «папаўцілі» яго спыраважэннем, што развіццё капіталізма супрацістаячым не абстрактным класавым антаганізмам, а наапарот, іх зчыччэннем. Другі з іх, прымаючы на словах прывільнасць асноўных палажэнняў марксізма, ператваралі гэтыя палажэнні ў логу, афрочуючы прымаіне з капіталістычнай рашчэнасцю, аправаўлялі патрыятычнае рафармісцкае практыкі. Гэтыя лозы імянавілі сабе марксістамі, але марксізм яны ўрваўлі адпашалі, выхалашталі яго рэвалюцыйную сутнасць. Так тэорыя і

практыка ІІ Інтэрнацыянала ўсё ў большай і большай меры ўзнаўлялі туу вульгарную дробнабуржуазную прамудрасць, супроць якой усё жыццё валаў Энгельс. Правадыры ІІ Інтэрнацыянала — прадаўжальнікі не справы Энгельса, а справы яго ворагаў. І гата аслабіва ярка сказаўся пннер, калі заправалі ІІ Інтэрнацыянала, прадаўжаны і заагаўшыяся агенты буржуазнай рашчэны, выступілі ў пракратый ролі палітычнай новай імперыялістычнай боіны, у ролі лютых ворагаў свайго народа, злейных ворагаў Саветаў Саюза — сацыялістычнай багвацьчыны міжнароднага пролетарыята.

Энгельс пакінуў нас у сярэдзіне 90-х гадоў. Імяна ў гэтыя тоны пачаў сваю рэвалюцыйную работу Ленін — іспаліні марксісцкай мыслі і справы, які абугаліў увесь вопіт міжнароднага рэвалюцыйнага руху ва ўмовах новай эпохі, эпохі імперыялізма і пролетарскай рэвалюцыі, ступыў далёка ўперад тэорыю марксізма.

Ішчэ ў «Капітале» Маркса праказан гігантскі рэвалюцыянеры ўмеі карыстацца ўсёмі формамі барацьбы супроць класавата ворага. І гэтыя ўказанні Энгельса партыя большасці пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна ператварыла ў велізарны вопіт спалучэння легальных і нелегалных форм работы, які лёг, як відэма, у аснову арганізацыйных рашэнняў ІІ кангрэса Комунітэра.

Мананалістычны, загнываючы капіталізм; небылавае абстрактнае ўсіх капіталістычных супрацістаячых; агутым крэмь капіталізма, зыходным пунктам якога была сусветная вайна 1914—1918 гадоў; перамога Гастрычынскай рэвалюцыі, адкрыцця новай эпохі ў гісторыі чалавечства; сацыялістычнае будаўніцтва і перамога сацыялізма ў СССР — вое тое новае, чаго не ведаў і не мог ведаць Энгельс, вое тое новае, што марксісцка-ленінскія паліцыі былі тэарэтычна абугалілі і тым самым узброіць рэвалюцыйны пролетарыят для яго дзейнай барацьбы.

Гэта палажэнне з класічнай янасна сфармуліравана ў «Кароткім курсе гісторыі ВКП(б)».

«Можна сказаць без пераувеліччэння, што пасля смерці Энгельса найвышэйшым тэарэтыкам Леніна, а пасля Леніна — Сталіна і ішчыя вучні Леніна — былі адзінымі марксістамі, якія рухалі ўперад марксісцкую тэорыю і ўбаганілі яе новым вопытам у новых умовах класавай барацьбы пролетарыята.

Імяна таму, што Ленін і ленінскія рушылі ўперад марксісцкую тэорыю, ленінізм з'яўляецца далейшым развіццём марксізма; марксізмам у новых умовах класавай барацьбы пролетарыята, марксізмам эпохі імперыялізма і пролетарскіх рэвалюцыі, марксізмам эпохі перамогі сацыялізма на адной шостай частцы зямлі» («Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», стар. 339).

У гутарцы з амерыканскай рабочай дэлегацыяй Сталін даў іспісу характарыстыку таго ўказа, які Ленін ўвёс у скарпіну марксізма. Гэтыя некалькі скульных староначак треба чытаць і перачытваць. Тут таварыш Сталін разумеі змет ленінскага згата ў развіццё марксізма: аналіз імперыялізма, як апошняй фазы капіталізма; далейшая распрацоўка галаўнага ў марксізме — вучэння аб пролетарскай дыктатуры; распрацоўка пытання аб формах і спосабах сацыялістычнага будаўніцтва ў перыяд пролетарскай дыктатуры; стварэнне стройнай сістэмы вучэння аб гэтом пролетарыятам; распрацоўка нацыянальна-каліянальнага пытання як пытанія аб рэзервах пролетарскай рэвалюцыі; стварэнне вучэння аб партыі.

Справу Леніна, паліцую марксізм на новую ступень, прадоўжыў ва ўсіх напрамаках Сталін. У работах, у прамовах, ва ўсёй дзейнасці таварыша Сталіна жывае, расце і ўзабгачацца марксісцка-ленінская тэорыя, адным з асноўнага ідэалагічнага кіраўніцтва ўсёй Інтэрнацыянальнай рабочай партыі. Таварыш Сталін належыць заслуга філасофскага абугаліччэння велізарнага тэарэтычнага і практычнага вопыту большасці партыі, зброгенага на аснове навейшых даных навукі і класавай барацьбы пролетарыята. Это работа «Аб узабгаччэнні і гістарычным матэрыялізмам», напісаная для «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», — кампютеіны ўказал у скарпіну марксізма-ленінізма.

Таварыш Сталін належыць заслуга далейшай распрацоўкі тэарэтычных пытанняў, звязаных з пабудовай сацыялізма як першай фазы камунізма. Ён развіў дзей марксісцка-ленінскае вучэнне аб дзяржаве. Сталін даў ключ да вырашэння супрацістаячых паміж самай перадавой уладоў у гісторыі чалавечства і нізім тэхнічна эканамічным узроўнем гаспадаркі Саветаў краіны, унаследваным ёю ад стараго царскага ладу; Сталін даў ключ да вырашэння супрацістаячых паміж сацыялістычнай прамаўсловаста, якая ашпачала капіталістычны аэменты, і дробнай зпаасобнай сацыяльнай гаспадаркай, якая штодзённа і штогалоіпа параджала гэтыя аэменты. Над кіраўніцтвам таварыша Сталіна стварыцца прадаўжальнікі для вырашэння важнай пайна на даным этапе супрацістаячых, супрацістаячых паміж Саветскай краінай і акражваючым яе капіталістычным светам.

Таварыш Сталін дае ўзор палітыкі пролетарскай дзяржавы, будуючай баскасавае сацыялістычнае грамадства. Таварыш Сталін распрацаваў палажэнне аб мягчмасці пабувоўны камунізма ў СССР ва ўмовах капіталістычнага акражвання.

Ленін і Сталін належыць тая заслуга, што яны, не абмежавваючыся аднаўдлем асобных тактычных палажэнняў Маркса і Энгельса, развілі іх далей і стварылі стратэгію і тактыку ленінізма — цэльную навуку аб кіраўніцтве рэвалюцыйнай барацьбой пролетарыята.

Вучэнне Маркса і Энгельса безраззельна папу на адной шостай частцы зямлі. За ім — матэрыяльна сіла пераможата сацыялізма ў СССР; за ім — мугтвая сацыялістычная дзяржава; за ім — двухсотлітвыя народы; за ім — вялікая арыя працы ў капіталістычным свеце, якая ўсе існае агураўвацца вакол адзінай міжнароднай партыі рабочага класа, партыі Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Стаханавская брыгада лесарубоў Стаўбцоўскага леспрагаса. Владимир Міхкевіч — дырэктар Фоселарускага сапраўітэ лесарубоў і возчыкаў. На здымку (справа паліва В. Міхкевіч (брыгадзір), А. Міхкевіч, А. Стома, М. Залівака і Ф. Жарава. Фото Я. Славейчыка.

Сацыялістычнае саборніцтва лесарубаў і возчыкаў

Змагаюцца дасягнуць поспехі

Калектыў рабочых, стаханавцаў, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых Аспавіцкага леспрагаса, шырока прымяляючы сацыялістычныя метады працы, дабіўся дасягнення выкавыя галавага плана дасявавага.

Выкавочы Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 26 чэрвеня, які зааказваў за лесавычасткамі пастаянны кадр рабочых у колькасці 511 чалавек. Рады стаханавцаў пазылічыліся на 80 чалавек.

Пастаянныя кадры лесарубоў і возчыкаў у асноўным працуюць рацыяналізаванымі інструментам на метадах златнага лесаруба тав. Гопа і возчыкаў тт. Глухоўскага і Ганчарэнка. Яны выкавочы свае дзейныя нормы на 200—300 проц. Прадукцыя працы на леспрагаса пазылічылася за 9 месяцаў на 30 проц. супроць плана.

Значна паленшыліся культурна-бытавыя ўмовы лесарубоў і возчыкаў. У 1940 годзе ўсе кадры рабочых і служачых Градзянскай аўтабазы радыёфіліраваны і электрыфікаваны. Устапоўлена стапы парнае гукавое кіно.

Навезен паралак у лес. Увесь дзятгатак мінулых год вывезен.

Уключыўшыся ва ўсебеларускае сацыялістычнае саборніцтва, леспрагасе коплу падрывоўку да зым, арганізаваў майстарыю на аднаўненні адрпаўных паліцыяў.

Брыгада лесаруб

З А Р У Б Я Ж О М

Англа-германская вайна Германскія паведамленні

БЕРЛІН, 26 лістапада. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае зводу вярхоўнага камандавання германскай арміі:

Германская падводная лодка патапіла перыяцельскія судны вадзаснашчэннем у 41.400 тон. У ноч на 25 лістапада германская авіяцыя зрабіла палёт на Лондан. У поўдзень горада і ў раёнах на асобных берагах Тэмзы адзначаны вялікія сілы ўзрыву і пажары. Ішныя злучэнні бомбардыроўшчыкаў у тую-ж ноч бомбардыравалі ваенныя аб'екты Брыстоля. Знішчана вялікая колькасць складоваў сярэвіны і прадырментаў. У выніку бомбардыроўкі знішчаны таксама 3 газавыя заводы. Далейшай бомбардыроўцы падвергліся ў тую-ж ноч некалькі гарадоў: Цэнтральнай і Паўднёвай Англіі. У сувязі з неспрыяльнымі ўмовамі надвор'я лезінацыя авіяцыі на працягу ўсяго дня 25 лістапада была пазначанай. Певалькія злучэнні лётчыкаў бомбардыроўшчыкаў паспяхова атакавалі розныя ваенныя і ваенныя адносныя аб'екты ў Паўднёвай Англіі, скінуўшы на іх бомбы.

Дальнабойныя батарэі палявой і мар-

скай артылерыі абстрэлілі 25 лістапада вёскамі адзін англійскі караваў суднаў, які прабаваў працаваць да захаднага выхаду Ла-Манша. Караваў суднаў быў рассяян.

У апошнюю ноч неспрыяцельскія самалёты скінулі бомбы над некалькімі раёнамі Паўднёва-Заходняй Германіі, якія нанеслі пазначаную матэрыяльную страту толькі ў адной вёсцы.

На працягу ўчарашняга дня непрыяцельскія самалёты ўважліва атакавалі 3 германскага боку страт не было.

Германскае інфармацыйнае бюро паведамляе, што ў сувязі з распаўсюджваннем англійскай радыёстанцыі чутка аб меўшай месца ў ноч на 24 лістапада бомбардыроўшчыкаў выказалі Берліна і іншых краінаў, а таксама ваенныя аташе рады дзяржаў аглядаў ўвора ваказі і месцы, якія з'явіліся, па спіравдзённым англійскага радыё, аб'ектамі бомбардыроўкі. Журналісты і ваенныя аташе, наведваючы вакзал Путцінштрэсе, Лордзі, Потедамскі вакзалы, не знайшлі ніякіх следоў бомбардыроўкі. Вакзалы працавалі нармальна.

Англіійскія паведамленні

ЛОНДАН, 26 лістапада. (ТАСС). Як перадае агенства Рэйтэр, на працягу ўчарашняга дня невялікаму злучэнню германскіх бомбардыроўшчыкаў удалося працаваць да працягу Лондана. Неудоўля да надышоў перыяду неспрыяцельскай авіяцыі зрабіла налет на горад, які знаходзіцца на ўзбярэжжы графства Кент. У выніку бомбардыроўкі разбурана некалькі дамоў і ранева пазначаная колькасць людзей. Бомбы былі скінуты германскімі самалётамі на горад у раёне паўднёвага ўзбярэжжа Англіі, а таксама на два іншыя пункты ў Паўднёва-Усходняй Англіі. Матэрыяльная страта невядомая. Афар не было. Адно непрыяцельскіх бомбардыроўшчыкаў.

Другі раз з часу масавых налетаў германскай авіяцыі на Англію ў Лондане, па-

чынаючы з поўдня, не было аб'яўлена ні ажно павестрай трыоці.

У ноч на 26 лістапада англійскія дальнабойныя гарматы праз Іра-дэ-Кале абстрэлілі германскія артылерыйскія батарэі на французскім узбярэжжы. Германскія гарматы, устанавленыя бітва ад мыса Гры Не, адкрылі адказны агонь.

Як паведамляе англійскае міністэрства авіяцыі, дзень стаў вадомым, што ў ноч на 26 лістапада некалькі бомб скінуты ў Заходняй Англіі. Бомбардыроўка нанесены невялікія страты. Апрача гэтага, у ноч на 26 лістапада на Англію не адзначана больш ніякай дзейнасці неспрыяцельскай авіяцыі.

Англіійскія самалёты ў ноч на 26 лістапада бомбардыравалі домі двух партыў Паўночна-Заходняй Германіі.

Вайна паміж Грэцыяй і Італіяй

НЬЮ-ЁРК, 26 лістапада. (ТАСС). Паведамленні агенства Асошыятед Прэс грэчаскія войскі ўсталявалі ў акраінах Агіракастропа. Цяжка былі абдымаваны на паўднёвым захадзе ад Агіракастропа, дзе грэкі паражалі адрэзань адступаючы італійскія войскі. У цэнтральных частках Італійскія войскі пакінулі свае ўмацаванні пазіцыі на гары Остравіны. У раёне Наградэна грэчаскія кавалерыйскія часткі праследуюць адступаючы італійскія войскі.

У грэчаскіх кругах заўважылі, што страты як у грэчаскай, так і ў італійскай арміі паравулі невялікія. Грэчаская авіяцыя бомбардыравала ў Албаніі Бераг, Эльбасан і Топелене.

Калона грэчаскіх войск, якая прасоўваецца з Корчы, захавала 200 італійскіх грузавікоў і розныя ваенныя матэрыялы ў раёне Наградэна. Узят ў палон некалькі сот італійцаў.

Англіійскія павестрайны сілы 24 лістапада падвергілі інтэнсіўнай бомбардыроўцы Дурацо.

Як паведамляе агенства Юнайтэд Прэс, грэчаскі фронт сфармаваў, што большая частка італійскай галоўнай лініі абароны на паўночным беразе ракі Дзювэлі ў Паградэне. Італійскія войскі адступаюць да лініі абароны на рацэ Шкумба.

Агляд ваенных дзеянняў паміж Італіяй і Грэцыяй

(3 28 кастрычніка па 23 лістапада)

28 кастрычніка, як вядома, пачаліся ваенныя дзеянні паміж Італіяй і Грэцыяй. Італія сканціроўвала ў Албаніі 9 армію ў составе да 12 дывізіяў, у тым ліку адну горную і адну механізаваную, агульнай колькасцю каля 200.000 чалавек. Ад парты Дурацо, Валона і Санты-Кваранта былі перададзены да албанска-грэчаскай граніцы аўтаматэрыялы шасейных дарогі. На найбольш небяспечных участках, у прыватнасці ў раёне Корчы, былі пабудаваны даўгачасовыя ўмацаванні.

Грэчаскае камандаванне ў сваю чаргу пабудавала ўздоўж усёй граніцы ў Албаніі на лініі Фларына, Кастрыя, Грэвона, Мепанон, Япіна, Піраміды сетку даўгачасовых умацаванняў. Аднак гэтыя ўмацаванні не ішлі сувязнай лініяй па ўсім фронце, а ўтваралі асобныя ўмацаваныя раёны на найбольш важных напрамках. Асабліва моцна былі ўмацаваны раён Фларына, Кастрыя і раён Япіна. Астатнія ўчасткі прыкрываліся асобнымі фортамі і ўмацаваннямі паловага тыпу. На граніцы было сканціроўвана 7—8 дывізіяў агульнай колькасцю ў 160—180 тыс. чалавек.

Тэатр, на якім разгарнуліся ваенныя дзеянні, характарызуецца горным, моцна перасечаным рэльефам мясцовасці і адсутнасцю на грэчаскай тэрыторыі дастатковай колькасці выгодных дарог.

На характар мясцовасці фронт дзеліцца на тры сектары: паўночны, македонскі і паўднёвы. Паўночны сектар ад вёскаў Малая і Валаска; цэнтральны сектар — Пінд — ад Эрэке да Останіца; паўднёвы сектар — ад Останіца да ўзбярэжжа праляе Корфу. Найбольшае значэнне мае паўночны сектар. Групуоўка сіл на фронце з пачатку ваенных дзеянняў была, мяркуючы па паведамленнях, наступнай: паўночны сектар — 3 італійскія дывізіі супроць 4—5 грэчаскіх дывізіяў; цэнтральны сектар — 2 італійскія дывізіі (горныя) і 2 кавалерыйскія палкі ў якасці рэзерва. У выніку працягу грэчаскіх умацаванняў гэтыя часткі павінны былі развіць поспех у напрамку на Салонікі. Па характару мясцовасці танкі не маглі быць скарыстаны для працы.

Ваенныя дзеянні можна разбіць на 2 фазы.

Першая фаза з 28 кастрычніка па 3 лістапада, характарызуецца некалькімі поспехам італійскіх войск у пачатковым і паўднёвым сектарах Італійскай авіяцыі была вельмі хутка праоўваецца ўперад у напрамку Кона, Грэвона, прабуваючы выйсці ў тым грэчаскім умацаванні на раёне Кастрыя. Да 3 лістапада гэтыя дывізіі праніклі на 30 км. унутр грэчаскай тэрыторыі і дасягнула населе-

ных пунктаў Самарына, Дыстратон. У сектары Эпіра італійскія войскі таксама хутка пачалі прасоўвацца ўперад і да 3—4 лістапада падшылі да пераважных грэчаскіх пазіцый, прымерываючы горад Япіна. Частка італійскіх сіл фарсіравала раку Каласас і замячалася на яе левым беразе, з цяжкасцю абдымаючы жорсткія кантрапункты грэчаскіх войск.

Інакш развіццё дзеянняў ў Македонскім сектары. Пасля атак у напрамку Фларыны і Кастрыя італійскія часткі адшылі на абласную тэрыторыю і замацаваліся на вышніх Мараві і на Івангары і гары Звезда. Грэчаскія войскі перайшлі ў кантрапункт, але поспеху не мелі. Італійская авіяцыя бомбардыравала стратэгічныя пункты Флурты, Грэцыя, і таксама парты, пераходзячы да наступу ў Грэцыю зброй і боепрыпасам.

З 4 лістапада пачалася другая фаза ваенных дзеянняў. Грэчаскія войскі, атрымаўшы падмацаванні ў колькасці да двух дывізіяў, перайшлі ў кантрапункт на ўсю тэрыторыю.

У Македонскім сектары значныя сілы грэкаў праніклі на вузкім прапелу паўднёва-заходняй Малая і Валаска Прэспа і перайшлі ў наступленне на Корчу з поўначы, перапраўшы дарогу Паградэна—Корча. Адначасова ўзмацніўся напад на італійскія пазіцыі на вышніх Мараві. Італійскае камандаванне пачало шэсця падручкі падмацаванні ў раён Корчы. Дзейны ўезд у адзіны грэчаскі атак пачала прымаць авіяцыя. Да 400 італійскіх самалётаў штодзённа бомбардыравалі і штурмавалі грэчаскія войскі. Але ўсё-ж гэтыя атакі пачаліся паўночна ад Корчы вышні Мараві і ў блізкай адлегласці абстрэлівалі горад. Італійскае камандаванне аддала загад аб адступленні з Корчы на паўночны захад.

У сектары Пінд, атрымаўшы падмацаванне, грэчаскія войскі, раптоўна атакавалі з флангаў і тыла асобныя калоны італійскай горнай дывізіі і акружылі іх. Высланы на дапамогу кавалерыйскія і мотачыкаветныя часткі і часткі 19 пяхотнай дывізіі былі абдыты. У выніку 10-дзённых баёў італійскія часткі адшлі на свае зыходныя пазіцыі. Горныя і 19 пяхотнай дывізіі пачалі вялікія страты. У сектары Эпір у выніку жорсткіх кантрапунктаў грэчаскіх войск італійцы пачалі павольна адыходзіць да сваіх зыходных пазіцый.

Пазіцыя Корчы правядзена стапавіцца на ўсё астатніх участках фронту. Грэкі атрымалі магчымасць выйсці ў фланг і тыл італійскіх войск, дзейных у сектарах Пінд і Эпір.

Італійскае камандаванне 21 лістапада аддала загад аб адыходзе войск, распішышы адышчы на другую лінію абароны з тым, каб пачаць падмацаванні і перагрупаваць свае сілы. На фронт оцепія пераключылі войскі з Італіі і фарміруецца новая 11 армія.

АНГЛА-ІТАЛІЙСКАЯ ВАЙНА

ЛОНДАН, 26 лістапада. (ТАСС). У каменны камандаванне англійскіх павестрайных сіл, абдымаваным у Ваўры 25 лістапада, гаворыцца, што ў Заходняй партыі англійскай авіяцыі зрабіла налет на Дорну, Апалонію, Тобрук і Вардыю. У Дорне і Апалоніі бомбы былі скінуты на казармы. Пры бомбардыроўцы Тобрука пашкоджаны пабудовы ваеннага характару. У Варды пашкоджан адзін неспрыяцельскі самалёт. Усе англійскія самалёты вярнуліся на свае базы.

У Італійскай Усходняй Афрыцы англійская авіяцыя зноў бомбардыравала Асбэ, а таксама казармы ў Авоце і ваенны лагер у Салейе. Апрача таго, быў зроблен паспяховы налет на Губу.

24 і 25 лістапада неспрыяцельскія самалёты зрабілі два налеты на Мальту. Англіійская зенітная артылерыя адрады ітэноўны агонь. Самалёты праціўніка абжываліся кумулятыўным абстрэлам аэрадрома. Нанесены пазначаныя пашкоджанні, афар німа.

Агенства Рэйтэр аб ваенных дзеяннях у Грэцыі

ЛОНДАН, 26 лістапада. (ТАСС). Карэспандэнт агенства Рэйтэр паведамляе з Афін, што, згодна атрыманых там вестак, грэчаскія войскі, заняўшы горад Паградэц, у 20 мільх на поўнач ад Корчы, у сучасны момант знаходзяцца на шляху да Эльбасана, размяшчанага ў 75 мільх на поўнач і з'яўляюцца вузлом двух дарог, якія вядуць у порт Дурацо. Грэкі занялі таксама горад Маскало, невялікі горад Курорт у 10 мільх на паўночны захад ад Корчы. У раёне Корчы грэкі вынілі многа астатніх там зробных італійскіх частэй. У выніку аперацый грэчаскіх войск італійская дывізія была разбіта і адступіла ў боспарду.

У працэсе ваенных аперацый, меўшых месца 24 лістапада, грэкі захавалі 8 кіпутых італійскіх цяжкіх гармат, 100 цяжкіх грузавікоў, вялікую колькасць ручной зброі, а таксама рознага роду ваенныя матэрыялы. У сучасны момант у руках грэкаў знаходзяцца дзесяткі італійскіх танкаў.

Паведамленне германскага інфармацыйнага бюро

БЕРЛІН, 25 лістапада. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае наступнае паведамленне: «Наперак розным каміптанам і чуткам, сёння германскімі міністэрствам замежных спраў было заяўлена прадстаўнікам замежнага друку, што ў сучасны момант не прадысцяца балгарскі выізт у Берлін».

Прыбыцц генерала дэ Голя ў Англію

ЛОНДАН, 25 лістапада. (ТАСС). Як перадае агенства Рэйтэр, сёння пасля абыякай паездкі ва Французскую Экватарыяльную Афрыку ў Лондан прыбыў генерал дэ Голь. У поўдзень ён быў прыняты англійскім прэм'ер-міністрам Чэрчылем.

Забастоўка ў ЗША

НЬЮ-ЁРК, 25 лістапада. (ТАСС). Устрыжыванне забастоўкаў на авіяцыйным заводзе кампаніі «Валці Эйркрафт», у Каліфорніі, якая прадаўжаецца ўжо 9 дзён і прынішчае выкананне ваенных заказаў, прадстаўнікі ўлад і прамысловыя дэлацыяцы забароні ўсіх забастоўкаў у ваеннай прамысловасці. Паводле паведамлення вайшчынскага карэспандэнта газеты «Нью-Йорк таймс», член палаты прадстаўнікоў Кокс (дэмакрат ад штата Геаргія) прапавідаў забараніць забастоўку на ўсёх заводах, выканваючых ваенныя заказы. Другі член палаты прадстаўнікоў Кастэа (дэмакрат ад штата Каліфорнія) заявіў, што калі забастоўка на заводзе кампаніі «Валці Эйркрафт» не будзе спынена ў самы бліжэйшы час, то кангрэс «будзе вымушан» адобрыць закон, які прадаўжае павінасны ўрады арбітраж у такога роду кафіліктах.

ТЭАТР

„ТРЫЛЬБІ“ (Прэм'ера ў Дзяржаўным ардна Леніна Вялікім тэатры оперы і балета БССР)

Новая пастаўка тэатра — опера «Трыльбі» яшчэ да свайго паўтвара на чую позу Свенгаля, калі трэба было пакаспіне выкаціла сарод работнікаў тэатра, музыкантаў, крытыкаў ажыццелення думкі да пастаўкі «Трыльбі» тэатр пашшоў, як яму і належыць, культа і карэкта. Асобна трэба тут адзначыць спецыяльны бок спектакля. Сама музыка оперы, напісаная малядым (дагэнад памершым) кампазітарам Юрасоўскім, не гадзіцца на сваю эклектычнасць (могзе запавыцца ад Чайкоўскага і Рахманінава) і, як мы ўжо казалі, сентыментальнасць, — вельмі таленавіта, шырока на мелодыі свежы і цікава ў гарманічных адносінах. Опера красна аржеставая. На добрым узроўні стаіць выкананне асобных партыяў.

З артыстаў першага састава асабліва выдзяляецца Р. В. Млоук (Трыльбі). Гэтак выдатна выканана ліста бесперапынна распе і спеваніа. Млоук дабілася вельмі тонкіх і надупуляючых свайі непасрэдна і шчырасцю нонасаў.

Партыю Свенгаля выканваў І. А. Муранцаў. Гэта партыя самая складаная ў спектаклі як у вакальных, так і спевнічных адносінах. Багацце вакальных паўчужай, разна перажыванні, паспяховы вакальны фактары робяць партыю Свенгаля малядзустай нават для многіх добрых оперных артыстаў. Тым больш прыемна адзначыць поспех Муранцава, які выдатна галасавыя сродкі і тэмпераментна, дастаткова выразна спеваніа ўвасабленне.

Артыст І. М. Валонін (Білі) у свай першай па-сапраўдному лірычнай партыі, які відзець зусім на месцы. Прыемны, мяккі тэмбр яго голасу, вакальная выразнасць, музыкальнасць — асноўны рысы яго выканання.

Выразна, з узымам спеў сваю арлю М. І. Дзяслаў (Санці).

З тэатра вядзе музыкальнаму частку спектакля аржест. Дыржор Н. Б. Грубін добра ведае оперу. Заслугоўвае ўвагі іра салістаў-інструменталістаў, асабліва І. Л. Талкачова (соло раяля) і М. Н. Пірынскага (соло скрыпкі).

Маляды мастак тэатра — Масленікаў, Рываў і Кульняўскі ўрадавалі сваім аржестам. Віды Парыжа проста выдатны зроблены з добрым густам. 2-я карціна, пам думачца, вельмі намізана і выдзяляе з плана і сталея спектакля. 4-я карціна падаробі ачуваецца і ў 4-й карціне.

Наогул спектакль у свай пастаўцы і асабліва ў музыкальнай частцы пакаіае прыемнае ўражанне і будзе вельмі поспех у глядаца.

Н. ШЧАГЛОУ.

Новае пастаўка тэатра — опера «Трыльбі» яшчэ да свайго паўтвара на чую позу Свенгаля, калі трэба было пакаспіне выкаціла сарод работнікаў тэатра, музыкантаў, крытыкаў ажыццелення думкі да пастаўкі «Трыльбі» тэатр пашшоў, як яму і належыць, культа і карэкта. Асобна трэба тут адзначыць спецыяльны бок спектакля. Сама музыка оперы, напісаная малядым (дагэнад памершым) кампазітарам Юрасоўскім, не гадзіцца на сваю эклектычнасць (могзе запавыцца ад Чайкоўскага і Рахманінава) і, як мы ўжо казалі, сентыментальнасць, — вельмі таленавіта, шырока на мелодыі свежы і цікава ў гарманічных адносінах. Опера красна аржеставая. На добрым узроўні стаіць выкананне асобных партыяў.

З артыстаў першага састава асабліва выдзяляецца Р. В. Млоук (Трыльбі). Гэтак выдатна выканана ліста бесперапынна распе і спеваніа. Млоук дабілася вельмі тонкіх і надупуляючых свайі непасрэдна і шчырасцю нонасаў.

Партыю Свенгаля выканваў І. А. Муранцаў. Гэта партыя самая складаная ў спектаклі як у вакальных, так і спевнічных адносінах. Багацце вакальных паўчужай, разна перажыванні, паспяховы вакальны фактары робяць партыю Свенгаля малядзустай нават для многіх добрых оперных артыстаў. Тым больш прыемна адзначыць поспех Муранцава, які выдатна галасавыя сродкі і тэмпераментна, дастаткова выразна спеваніа ўвасабленне.

Артыст І. М. Валонін (Білі) у свай першай па-сапраўдному лірычнай партыі, які відзець зусім на месцы. Прыемны, мяккі тэмбр яго голасу, вакальная выразнасць, музыкальнасць — асноўны рысы яго выканання.

Выразна, з узымам спеў сваю арлю М. І. Дзяслаў (Санці).

З тэатра вядзе музыкальнаму частку спектакля аржест. Дыржор Н. Б. Грубін добра ведае оперу. Заслугоўвае ўвагі іра салістаў-інструменталістаў, асабліва І. Л. Талкачова (соло раяля) і М. Н. Пірынскага (соло скрыпкі).

Маляды мастак тэатра — Масленікаў, Рываў і Кульняўскі ўрадавалі сваім аржестам. Віды Парыжа проста выдатны зроблены з добрым густам. 2-я карціна, пам думачца, вельмі намізана і выдзяляе з плана і сталея спектакля. 4-я карціна падаробі ачуваецца і ў 4-й карціне.

Наогул спектакль у свай пастаўцы і асабліва ў музыкальнай частцы пакаіае прыемнае ўражанне і будзе вельмі поспех у глядаца.

Н. ШЧАГЛОУ.

Вечары памяці Адама Міцкевіча

ЛІТА, 26 лістапада. (Па тэлефону) клубе фабрыкі «Арда» адбыўся прывесчаны памяці Адама Міцкевіча, сродзе быў залічаны даклад аб жыцці і творчасці вялікага паэта. Пасля гэтага ўдзельнікі гурткаў мастацкай сацыяльнай дэмакратыі тэатра паэта на тэатральнай мове і перакладзе на беларусую мову.

Такі-ж вечар адбыўся ў шостай партыі сарэдній школе.

БАРАНАВІЧЫ, 26 лістапада. (Па «Звязды»). Увора ў памяннані адноста драматычнага тэатра адбыўся вечар прывесчаны памяці вялікага паэта Адама Міцкевіча. На вечар прысутнічала 500 чалавек. Сарод сучасных — гошч з Масквы, Мінска, Лясцова.

З уступным словам выступіў дэп. Вярхоўнага Савета ССР тав. Сера Даклад аб жыцці і творчай дзейнасці паэта зрабіў пісьменнік і нааосец т. Глебка. Затым паэт Гааў прачытаў у польскай мове вершы паэта. З новых перакладаў першай ліста паэта на рускую, беларускую і ўкраінскую мовы выступілі тт. Куляш, Цітоў, Гелер.

Навуковая сесія, прысвечаная Фрыдрыху Энгельсу

28 лістапада ў білагічных кона Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта прысвечана навуковай сесія, прысвечаная 120-годдзю з дня нараджэння Фрыдрыху Энгельсу.

За два дні работы сесія будзе засядаць на даклад: кандыдата філасофскіх нав. І. С. Чыбуўскага «Аб жыцці і дзейнасці Энгельса», кандыдата філасофскіх нав. чл. Ільшынскага — «Энгельс аб павядзэнні свету і яго законамернасці», кандыдата білагічных нав. чл. Зубкоўскага — «Энгельс і праб. біялогіі», выкладчыка ўніверсітэта Шпільра «Энгельс і праблема фізікі» і паэта тав. Нахімоўскага — «Энгельс і праблема матэматыкі».

У сувязі з адкрыццям навуковай на ўніверсітэце арганізавана выстава прысвечаная Фрыдрыху Энгельсу.

Гарадское паршнество каманд ВВУ на баскетбол

У зале мінскага Дома фізкультуры чакае саборніцтва каманд ВВУ на радское паршнество па баскетболу. І прымаюць удзел два калектывы ардскага інстытута фізкультуры, бад большыя каманды мейшынскага інстытута і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Апрача саборніцтва вышэйшага каманды дзіцячай спартыўнай школы.

Першая ігра адбылася паміж мужчымі камандамі інстытута фізкультуры і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Пасля жорсткай барацьбы перамога вышла першай каманде інстытута, а гуляўша сустрачы з лікам 49:35. А гэтай камандзе не пашапавава ў ігу баскетбалістамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, якія праіграва з лікам 41:22.

Выдатных поспехаў дабілася камандная спартыўная школа. Юныя калектывы выйшлі сустрачы ў каманды мейшынскага інстытута з лікам 41:33 ў другой каманды інстытута фізкультуры — 41:39.

Саборніцтва працягнуцца па 1 сесію.

Паведамленне

27 лістапада, у 8 гадзін вечара Доме партыінай асеты (вядліка ад аўдэаца інструкцыйна даклад аб Сталінскай Канстатутыі. Чытае тав. Дзінько.

Вітэты ў раённых камітэтах КП(б) Мінгарном КП(б)У.

Адказы рэдактар Т. С. ГАРБУНОУ.

На выстаўку „Абарона СССР“

Самалеіныя мастакі і скульптары БССР дзейна рыхтуюцца да выстаўкі «Абарона СССР», якая адбудзецца ў пачатку новага года ў Маскве. Многія з іх працуюць над сваімі новымі творамі.

Некалькі работы самадзейных мастакоў і скульптараў, якія экспаніруюцца зараз на выстаўцы ў карцічнай галерэі

РЫХТУЮЦА ДА ВЫСТАЎКІ

ВІШЕВСЕ (Нар. «Звезда»). У спеціальнай Вішэўскай аддзяленцы выстаўка работ мастакоў і скульптараў. Працуючы зноў папамінацца з лепшымі работамі мастакоў Ахрэмчыка, Лейтмана, Хрусталёва, Маселова, Гутарана, Дзяміна, Ізюргіна, скульптара Беляева і інш. Усяго на выстаўцы будзе прадстаўлена каля 120 карці і скульптур 11 лепшых вішэўскіх мастакоў.

Зараз мастакі прыступаюць да выканання раду работ спецыяльна для выстаўкі. У большасці гэта будуць партреты знатных людзей горада — стаханавцаў, арджаносцаў, дэячкіа навукі.

Праграма радыёперадач

28 ЛІСТАПАДА, ЧАШЭР

Ст. РВ-10

00.07—Літаратурная перадача Д. Н. Талстой—Ана Кареніна» (перадача 8-й, 01.00—Канцэрт, 10.00—Перадача для малочасных школьнікаў, 11.00—Перадача для дзяцей «Кітчыя школы», 11.15—Перадача для малочасных школьнікаў «Мамі-Сірыя» «Зімоўе на Студэнтах» 12.00—Літаратурная — музыкальная перадача, Сергееў-Панскі «Севастопальская сэрца», 13.30—Камэрны канцэрт з тэатраў Чайкоўскага, 14.00—Літаратурная перадача «Валні барачнікі» і наауцны прагратыя Фрыдрыху Энгельсу, 21.05—Музыкальная перадача, 22.00—Канцэрт.

Ст. РВ-05

21.05—Пг. м. перадача, «Сталін — сіла нашых перамога», 22.00—Гутарка «Работа ўчастковых камітэў Вядліцкай абласці», 22.15—Нарысы аб вядліцкай у дэпутаты мінскага саветаў (на польскай мове), 22.30—Канцэрт папулярнай музыкі.

29 ЛІСТАПАДА, ПАТНІЦА

Ст. РВ-10

00.07—Літаратурная перадача, Сячын з прэса Гамсула «У врат царства», 00.45—Канцэрт, 11.00—Лекцыя ў дэламоу вылучаючым марксізм-лэнінізм, «Прадукцыйнасць працы — самае важнае, самае галоўнае для перамогі камунізму», 17.05—Перадача для публіцы і старшых школьнікаў, Канцэрт-гуртук, «Музыкальны інструмент—Гітар», 17.30—Літаратурная перадача, К. Паус-Токсі ««Стары чопан», 18.15—Канцэрт з тэатраў Дале і Сей-Санса, 18.30—Гутарка.

Ст. РВ-05

00.07—Літаратурная перадача, Д. Н. Талстой «Ана Кареніна», (перадача 9-й, 01.00—Канцэрт, 11.05—Перадача для дзяцей «Кітчыя школы», 11.15—Перадача для малочасных школьнікаў, 11.30—«Гаспаз вядліцкай», 18.15—Рэауачнае пееці, 19.30—Камэрны канцэрт з тэатраў Шасова, 20.15—Канцэртны музыканны перадача, «Сергей Міроновіч Кіраў», 21.45—Сімфанічны канцэрт.

Ст. РВ-05

20.15—Выступленне кандыдатаў у дэпутаты мінскага саветаў, 20.45—Літаратурная перадача на ір. мове, Нарысы аб кандыдатах у дэпутаты мінскага саветаў.

СПОРТКАМІНАТУ «РОДІНА»

ПАТРАБУЕЦА

БУХГАЛТАР РАЗЛІКОВАЎ ГРУПІ.

Зыгнатары: Спалобскі вав. д. М 11, тэлефон 24-711.

РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

патрабуецца КУР'ЕР

Зыгнатары: Соцевіч, 49, з навар, пачы 12.

ДЗЯРЖАВНЫ ОРДНА ЛЕНІНА
ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І
БАЛЭТА БССР

27 лістапада

КВЕТКА ШАСПЯ

28/11—Салавей.